

Lekensamenvatting Handreiking Seksualiteit en preventie seksueel misbruik

Seksualiteit heeft een plek in het leven van ieder mens, met of zonder beperking, en draagt bij aan de kwaliteit van bestaan. Waar het kwetsbare mensen betreft, heeft seksualiteit en seksueel misbruik extra aandacht en vaak ook ondersteuning nodig. Op de werkvloer, maar ook bij management en bestuur vraagt het doorbreken van de taboesfeer en de handelingsverlegenheid rond het thema seksualiteit en seksueel geweld voortdurend actieve aandacht en de bereidheid tot het stimuleren van een aanspreekcultuur. De VGN wil bereiken dat handelingsverlegenheid op het complexe terrein van seksualiteit en seksueel misbruik wordt overwonnen.

Het onderzoek *Prevalentie seksueel misbruik in de gehandicaptenzorg* van Rutgers WPF en MOVISIE vormde voor de VGN aanleiding om de *Handreiking Seksualiteit en seksueel misbruik* te laten samenstellen. Doel is het bieden van handvatten waarmee gehandicaptenzorginstellingen hun eigen beleid onder de loep kunnen nemen en zo nodig kunnen actualiseren. De handreiking is primair bedoeld voor managers omdat zij een sleutelrol vervullen bij de totstandkoming, implementatie en het levend houden van het seksualiteitsbeleid. Daarnaast is de handreiking bedoeld voor anderen die een bijdrage willen en kunnen leveren zoals aandachtsfunctionarissen seksualiteit. Omdat er op veel plekken al goede instrumenten en praktijken zijn, is ervoor gekozen al deze kennis te bundelen, te verrijken en vervolgens te verspreiden.

De handreiking heeft de vorm van een omkeerboek. De ene kant bevat een uitwerking van visie, beleid, implementatie en verankering van beleid op het gebied van de ontwikkeling van gezonde seksualiteit en het voorkomen van seksueel misbruik. Het andere deel, getiteld *Sturen op aanpak van seksueel misbruik*, geeft informatie over en handvatten voor hoe te handelen bij (een vermoeden van) seksueel misbruik.

Visie, beleid, implementatie en verankering van beleid

Dit deel start met handreikingen voor het formuleren van een visie op seksualiteit en voor het toetsen van een bestaande visie. Eerst is aandacht voor mogelijke aanleidingen en bestaande belangen om de visie (opnieuw) te formuleren. Vervolgens wordt ingegaan op wat er allemaal komt kijken bij het ontwikkelen van een visie. Ook zijn een concrete checklist en aandachtspunten om mee aan de slag te gaan opgenomen. De volgende stap is om de visie te vertalen in concreet beleid waarmee alle betrokkenen uit de voeten kunnen. Het proces van visie- en beleidsontwikkeling is pas compleet als het beleid een vanzelfsprekend onderdeel is geworden van de dagelijkse praktijk en regelmatige evaluatie. Ook voor deze stappen worden concrete aanwijzingen gegeven.

Sturen op aanpak van seksueel misbruik

Veiligheid van cliënten is iets dat iedere medewerker als basis van ondersteuning en/of behandeling beschouwt, ongeacht zijn of haar functie. Het ontwikkelen van een visie op seksueel misbruik en een daaruit voortvloeiend helder beleid, is de taak van het management in een organisatie. Ook de implementatie van het beleid is een verantwoordelijkheid van het management. Achtereenvolgens besteedt de handreiking aandacht aan het melden van seksueel misbruik, het gebruik van het protocol seksueel misbruik, wet- en regelgeving, contacten met de pers en personeelsbeleid.